

NIEŚĆ (824) *vb impf i prawdopodobnie pf*

impf (774), *pf* (50) [w tym: *imp* (24), *praet* (16), *inf* (8), *impers*, *con praet*] *PowUrb*, *BierEz* C4, *OpecŻyw* 7, 41, *FalZioł* V 1v, *BielŻyw* 25, *HistAl* A8, M8, *LibMal* 1553/172v, *Leop Num* 11/12, *Dan* 14/33, *RejZwierz* 5v, *BibRadz Num* 11/22, *BielKron* 14, 15v, 28, 52v, 98v, 119v, *GórnDworz* S6v, *HistRzym* 88, *RejPos* 41v, 55v, 57, 213v, *RejZwierz* 202v, *BudBib* 1.Par 16/29, *KochPs* 40 [2 r.], 145, 149, *SkarŻyw* 63, 102, 112, 126, 184, 245, 253, 324, 352, 397 [2 r.], *StrykKron* 577, *WerGość* 247, *WisznTr* 18, *GrabowSet* Q4, *SiebRozmyśl* M2, *SkarKaz* 382a, *KlonFlis* G, *KlonWor* 51.

nieść (824), [**niejść**].

W inf -é- (15), -e- (7); -é- *Strum*, *KochPs*, *KochMarsz*, *KochPieś*, *KochWr*, *JanNKarKoch*, *SarnStat* (5); -é- : -e- *OpecŻyw* (2:1), *Mącz* (2:6). ◇ *W sg praet, fut i con* niósł (9) *MurzNT* (3), *KochPs*, *KochTarn*, *GórnTroas*, *OrzJan*, *SarnStat* (2), niósł *OpecŻyw* (2); niósł-. ◇ *W pozostałych formach w temacie* nieś- e jasne, w temacie nios- o jasne.

inf nieść (103) [w tym nieźć (1)], [**niejść**]. ◇ *praes 1 sg* niosę (25), nioszę (1) *KołakSzczęśl*, niosę a. nioszę (6) [zapis: -íf-, -fš-]. ◇ *2 sg* niesiesz (12). ◇ *3 sg* niesie (221) [w tym: -íf- (3), -fz- (2)]. ◇ *1 pl* niesiemy (6), niesi(e)m (1) *GrabowSet*; -emy (2), -(e)my (4). ◇ *2 pl* niesiecie (5). ◇ *3 pl* niosą (75) [w tym: -íf- (2)]. ◇ *praet 1 sg m* -m niósł (1). ◇ *2 sg m* -ś niósł (2). ◇ *3 sg m* niósł (72). *f* niosła (19). *n* niosło (4). ◇ *1 pl m pers* -smy nieśli (1). ◇ *3 pl m pers* nieśli (60) [w tym: -śl- (21), -fl- (37), -fzl- (2)]. *m an* nieśli (2) [cum N pl: wielbłądy]. *subst* niosły (12), niesły (1) *OpecŻyw*, nieśli (1) [cum N pl: miasta i miasteczka] *SarnStat*. ◇ *fut 3 sg m* będzie niósł (2). *f* będzie niosła (1). ◇ *3 pl* nieść będą (1). ◇ *imp 1 sg* niechąjże niosę (1). ◇ *2 sg* nieś (11), niesi(ż) (4); -ś *OpecŻyw*, *Leop* (2), *BibRadz*, *RejPos*, *RejZwierz*, *GrabowSet*, *KlonFlis*, *KlonWor* (2); -si(ż) *PowUrb*, *RejWiz*, *SkarŻyw*; -ś : -siż *BierEz* (1:1). ◇ *3 sg* niech, niechąj, niechże niesie (6). ◇ *2 pl* nieście (16), nieści(e)ż (1). ◇ *3 pl* niech niosą (1). ◇ *con 1 sg m* bych niósł (2) *RejPs*, *GórnDworz*, bym niósł (1) *GrabowSet*. *f* bych niosła (1). ◇ *2 sg m* byś niósł (1) *SkarŻyw*, by niósł (1) *MurzNT*. ◇ *3 sg m* by niósł, niósłby (18) [w tym: niózł (3)]. *f* by niosła (*f*). *n* by niosło (7). ◇ *3 pl m pers* by nieśli (1). *m an* by nieśli (1) [cum N pl: ośli]. *subst* by niosły (2). ◇ *con praet 2 sg f* byś była niosła (1). ◇ *impers praet* niesiono (21); -ono (3), -(o)no (18). ◇ *part praes act* niosąc (86), niosząc (4); -sząc *ModrzBaz*; -sąc: -sząc *OpecŻyw* (1:1), *BibRadz* (6:1), *SkarŻyw* (9:1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde* XVI – XVIII w.

1. *Powodować* przemieszczanie się jakiejś rzeczy (osoby) poruszając się i jednocześnie trzymając lub mając -na (przy) sobie tę rzecz (osobę); *portare* *HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Modrz*, *Calag*, *Calep*. *Cn*; *ferre* *Vulg*, *PolAnt*, *Calep*, *Cn*; *tollere* *Vulg*, *PolAnt*; *baiulare* *Vulg*, *Calep*; *transportare* *Modrz*; *gerere* *Calep* [w tym: *kogo, co* (313)] (346) : *Baiulo* – *Niofę*. *Calep* 121b; *Gero* – *Niofę*. *Calep* 453a, 414a, 824b.

a. *Iść z czymś trzymając to w rękach, na plecach itp.* [w tym: *kogo, co* (276)] (303) : *Ezopowi* kołacz podał: *Rzekąc/ idź Ezopie co rychley/ A day to moiey powolney. Ezop on to kołacz niofąc/ Dumał łobie* *BierEz* C3; *TRzy marié poífly Drogie małci niefly?* *OpecŻyw* 171v, 44v, 86v, 154; *RejKup* h4, t5v, t6, t6v, v6v, v7v, v8; *MurzNT Matth* 27/32; *KrowObr* 238 [2 r.]; *RejWiz* 74v; *wciął gąłaż z drzewa/ y włożywłzy ná rámię fwe y niofąc ią/ rzekł do thowárzyftwá fwego* *Leop Iudic* 9/48, *Ruth* 3/15, *2.Reg* 15/24, *Mar* 14/13; *RejFig* Dd6v; *MAłuią go fłepego/ on chromeo niofie/ Iżeby gdzye obádwa/ nie zginęli w łefie* *RejZwierz* 115; *A niemáło pienieđzy/ co był názbierał niofł.* *RejZwierz*

119, 15v; Otho gdy wy wnidziecie do miáftá/ zaydzie wam niekory niofąc dzban wody *BibRadz Luc* 22/10, *Num* 4/15, *Ios* 6/8, 12, 13; Moizefz/ sftápił z gory Syná niofąc tablice *BielKron* 34v, 35, 39v, 62v, 72 [2 r.], 115 (18); *GórnDworz* R6v; *RejPos* 221; *HistLan* C2; gdy Hetmán iáki zacny po iákim fawnym zwycięftwie więźnie wiedzie/ dziáá przed nim toczá/ chorągwie niofá *RejZwierc* 144, 235; kiedy w nocy idá/ niofá świece lane Iánczárowie świecąc. *BielSpr* 53v; *KochMon* 28; A druga zá niá fzlá niofąc iey rucho [*levans indumentum eius*]. *BudBib Esth* 15/7[4]; vyrzeli wielki y niezliczony poczet ludu/ ktorzy niefli drábiny y tarány/ áby wzięli zamek *BudBib* 1.*Mach* 5/30, *Num* 4/15, 10/17, 21; *BudNT Matth* 27/32; *StryjWjaz* Cv; *Calag* 184b, 188b; Tedy powiádał iáko niofąc go żadnego ciężaru nie czuł. *SkarŻyw* 101; y zpuściwłzy fię [*Symon*] z gory/ począł ná powietrzu latać (bo go czárći niešli) *SkarŻyw* 601, 101 [2 r.], 111 [2 r.], [197], 212, 472, 501, 545; *MWilkHist* G3v; *StryjKron* 161, 250, 351, 742; *KochFr* 60; *ArtKanc* C17, D12v, F14v; *LatHar* 699, 712; Y przyfzli k niemu niofąc powietrzem rufzonego/ ktorego niešli czterzey. *WujNT Mar* 2/3, *Matth* 27/32, *Mar* 2/3, 15/21, *Luc* 7/14, 22/10, s. 289, *Luc* 24/1, *Act* 21/35; *CiekPotr* 61; Iák obrzymowie/ Gdy całkiem niešli z gruntu wyważone/ Skáły Theffálfkie *KlonFlis* G2v.

nieść do kogo (3): *SeklWyzn* c2v; á on wvárzywłzy y niofąc do niego/ potráwę ná ziemię vpuścił y gárniec słukł [!]. *SkarŻyw* 121, 491.

nieść komu (13): Item zefnal ífch ícholtífza iednego ktori niofł czynfz panu około dwadziefcia grofchi fkonya ízepchnanwłzi flupil *LibMal* 1543/69v; *BielKron* 28, 111, 323v, 330; *RejPos* 127; *RejZwierc* 202v; Gdy iufz był blisko drzwi/ záwołał ftárfzy one^{go} klawtoru: otworzćie rychło Mártyryus nam Páná niesie. *SkarŻyw* 101, 324. Cf »nieść sobie«.

nieść za co [= *nieść trzymając za co*] (1): Tedy wiał go Angioł Pánfki zá wierzch głowy/ y niofł zá włofy głowy iego/ á poftáwił go w Bábilonie nád iámá *Leop Dan* 14/35.

nieść czym [= *na czym*] (1): w tobie miał vfność Phryx ftrapiony/ Coś go dziefięć lat niofł fwémi rámiony. *GórnTroas* 14.

nieść nad kim (2): *RejZwierc* 163v; Ráyce fámi/ Krákwofcy nád nim niefli Welum z złotogłowu *StryjWjaz* B4v.

nieść przed kim, przed czym (17): *OpecŻyw* 177v; *GroicPorz* z3v; *RejZwierc* 45; á drugich fiedm káplánów niech niofá fiedm tráb rogowych przed Skrzyniá Pánfká. *BibRadz Ios* 6/6; Szedł tedy Mauryc íam/ przed ktorým niefiono dziefięć chorągwi tákże wiele Herbow kráin *BielKron* 232v, 178, 180, 329 [2 r.], 330 [2 r.], 384v, 425v; Praeferre alicui facem, Yś álbo nieść przed kim laná fwiece. *Mqcz* 123d; *BielSpr* 44v; *StryjWjaz* B2, C4v.

nieść z kim (1): áby mogli nieść fthobá brzemię wflyftkiego ludu [*ut sustentent tecum onus populi*]/ á žebyś nie íam był obciążon. *Leop Num* 11/17.

nieść za kim (26): *LibMal* 1547/125v; włozyli nán krzyfz aby j niofł ftyłu za Iefufem *MurzNT Luc* 23/26; *KrowObr* 6, 186v; *Leop* 2.*Reg* 11/8, *Luc* 23/26; *BielKron* 139, 262, 270, 425v; *GórnDworz* T6v; iufz drugi zá káthem drábinę niefie. *RejZwierc* 65v; *BielSpr* 44v; Gdy tedy innych cíáá do ognia ku ípaleniu ná woz włozono/ tego zoftáwili. A mátká to bacząc ná fwoie go rámioná wzięá/ y zá innymi niofłá *SkarŻyw* 208; *ArtKanc* F19; *LatHar* 724; *WujNT Luc* 23/26; *KlonWor* 44. Cf »nieść za sobá«

nieść na czym (18): *BierEz* C2; *BibRadz Num* 11/12; palmową gałąs y z iągody odcięli/ którą dla wielkości aż na drągu niefli dwa mężowie *BielKron* 40, 180, 405v; *HistRzym* [89]. Cf »nieść na ramionach«, »nieść na ręku«.

nieść po czym czego [= *ile czego*] (2): wyźli naprzod z káplice czterzey pánowie czelni dwa nieśli po bochnie chlebá [...] Drudzy dwa nieśli po fálecźce winá *BielKron* 329.

nieść przy kim (2): *ActReg* 132; Y przy nim [*królu*] wyćwiczoną Pápugę niešiono. *KmitaSpit* A4.

nieść w czym (16): *LibMal* 1547/125v; *BielKron* 25v; á on niefie pothráwy w gárnuřzkoch robotnikom ųwoim *RejZwierc* 202v; *SkarŻyw* 354; Nie lenić ųye do domu nieść iągnićciá w łonie *KochMarsz* 155. Cf »nieść w ręku«.

nieść dokąd [*w tym: do czego* (11), *na co* (9), *ku czemu* (2), *w co* (2), *przed co* (1)] (25): *OpecŻyw* 135v; *BielŻyw* 163; *LibMal* 1547/127, 1551/165; podnioų ciáło vmárłego Anektanabá na rámioná ųwoie/ nioų go ná páłac ųwoy *HistAl* A8; *BibRadz Num* 11/12; kazał ųie w Lektice nieść ná Ratuųz *BielKron* 25v, 164v, 262; *GórnDworz* T6v; *RejPos* 127; *SkarJedn* 321; widziáá przez ųen/ iųz vrodziá ųynacźka piéknego/ ktorego ųwięci w niebo niefli *SkarŻyw* 290; á [*synowie Aaronowi*] nioųac kádzielnicę przed ołtarz/ z inąd obcego ognia nábráli *SkarŻyw* 492, 101; *KochMarsz* 155; ųłýřaųby tám był lámenty niewieřcie/ Kiedy niešiono ciáá na przedmieřcie. *KochSz* B4v; *KlonWor* 4; [iako vyelye cegieł vczynycz mayv/ y do mvrv nyeyřcz albo do pieca *TomZbrudzBrul Ex* 5/8.] Cf »do grobu nieść«, »wzad nieść«.

nieść skąd [*z czego*] (4): *BierEz* I4v; iáko on dziad co o nim Ezop báiał/ ktory nioų w gorácy dzień brzemię drew z láá na łobie. *RejZwierc* 170; *ArtKanc* D19v; *SiebRozmyřl* I3v.

nieść którędy [*przez co*] (8): *BibRadz Mar* 11/16; *BielKron* 405v; á dla głębokości oney rzeki nie śmiał przenořić oboygá dzieci: ále poųożywřzy iedno ná brzegu/ nioų drugie przez wodę. A przeniořwřzy ie poładził ie ná brzegu *HistRzym* 129, 126; áni dopuřcił áby miał kto nieść naczynie przez kořciół [*ut quisquam transferret vas per templum*] *WujNT Mar* 11/16, s. 167; Trudno ųchowác w zánádrá domořtwo y role/ Trudno to nieść ná inřzú dziedźinę przez pole. *KlonWor* 4, 51.

cum inf (4): iednego czáųu vpáđła mu řzklenicá z ręki gdy mu nioų pić *BielKron* 323v; á dokořczywřzy iey [*Ewanjelijej*]/ nioų iá naprzod cáłowác Ceřářzowi/ potym Krolowi. *BielKron* 330, 111; á ráno kazał ųniadanie dla robotników nágotowác y rzekł: nieřcie ieř robotnikom. *SkarŻyw* 324.

W porównaniu (1): Nieř gi ná łonie ųwoiem/ iáko piáųthun noři niemowiátko/ do ziemi o ktorář przyřiaęł oycom ich? *BibRadz Num* 11/12.

W objařnieniu przenořni (1): o krzyřu/ to ietř/ o ćirpliwořci w káđdym vćiřnieniu/ ktory záváđy muři nieść kořciół wierych á przebránych Páńřkich. *LubPs* aa4.

W charakterystycznych poųázeniach: *nieść arkę* (3), *broń*, *brzemię drew* (2), *chorágwie* (4), *czynsz*, *drabinę* (2), *dzban wody* (4), *gałáz* (2), *głowę* [czyjá], *hakownice*, *hełm*, *jabłko* (*królewskie*) (3), *jagnię*, *kadzielnicę*, *kapłuny*, *klejnoty królewskie*, *kołacz*, *koronę* (2), *krzyř* (23), *kusz*, *laskę* (3), *list*, *łódź*, *łuk*, *mařci* (3), *boźá mękę*, *miecz* (8), *naczynie* (3), *namiot* (2), *nasienie*, *ogień*, *ornamenta cesarskie a. królewskie* (2), *papugę*, *pieniádze*, *placek*, *pochodnię* (2), *podniebienie*, *pokarmy*, *potrawy* (2), *proporzec*, *rozgi palmowe*, *rucho* (2), *rzeczy*, *sceptrum* (4), *siano*, *sirp*, *řkały*, *řkrzynię* (*pańřkú*) (5), *řnopy*, *sokoł* [!], *řtatek*, *řtrawę* (2), *řtukę sukna*, *řygnę*, *řzablę*, *řwiátořci* (2), *řwiecę* (3), *řwieczki*, *řtablice* (5), *řtarany*,

trąby (3), *welum*, *węże*, *wiadro* (2), *wino*, *włocznię*, *ziola*, *złoto*, *znak(i)* (2); *nieść chromego*, *dziecię*, *powietrzem ruszonego* (2).

Zwroty: »przy boku nieść« (1): A íami/ ták mężczyzná/ iáko białégłowy/ Luk/ y ízáblę przy boku niofąc/ iádą włowy *KochProp* 12.

»ciało, umarłego nieść« = *efferre funus Mącz* [szyk zmienny] (3:2): *BielKron* 425v; *Mącz* 123b; trąfiło się ífz nieliono vmárłego lyna wdowy iedney. *SkarŻyw* 436, 528 *marg*; *KochSz* B4v.

»drzewce, drzewo nieść« (3:2): wczyc iezdneho álbo pieszego Rycerfkim rzeczám/ Iezdneho iáko ma drzewo nieść/ tarcz dzierzec/ miecz iáko przypálác álbo s nim poczynác *BielSpr* 2, 52, 71v, 72; Kiedy mąż ná się włoży żelázne nożenie. Drzewo niešie/ proporzec wiátr dobry podawa/ tarcz cudna ná lewicy ná rámię przyftawa. *BielRozm* 9.

»do grobu, k grobu, na pogrzeb nieść« [szyk zmienny] (4:1:1): złożył Alexander ciáło iego/ á z wielkim obchodem niefli ná pogrzeb [*et magno illud portabat obsequio HistAl 1510 245*] *HistAl* G2v; Efertur funus, Vmárłego niofá do grobu *Mącz* 123b, 198d; Zu Grab tragen. Do grobu nieść. Grześć. Efferre. *Calag* 591a; *SkarŻyw* 528 *marg*; Dżisia z wefelem chodźífz [...] á iutro cię k grobu niofá *ArtKanc* R19v.

»do krztu nieść« (1): Wdrugi [rąbek] thefz dzyączyą wwynela gdi ye do krzthu nyefzyono *LibMal* 1553/175.

»nieść na ramionach (a. na ramieniu)« [szyk zmienny] (9): obwinąwfzy w płachtę dziecię iedno dwieletnie na ramionach niofá [*in sindone ad collum ligata gestabat*], *MiechGlab* 55; możefzli ty przemienić tę gorę/ á onę niefc ná ramionach twoich [*super humeros tuos transportare* naszwoych ramyonach przenyeszcz yą *HistAl 1510 78*]? *HistAl* B6v; Oto Rebeká wyfzłá niofząc [!] wiádro ná ramieniu [*et hydria eius super humerum eius*]/ y przyfzłá ku ftudni á czerpálá *BibRadz Gen* 24/45, *Gen* 24/15; thego Rzymiánie práwie ná ramionach niefli ku wybieraniu *BielKron* 168, 30; *HistRzym* 88; *RejPos* 301; owieczki ftráconey ízukáiąc/ którą gdy znalazł ná fwoich iá ramionách niofł/ ku wdzięcznym iá páftwiłkom przyniófł. *ArtKanc* C17.

»nieść na ręku, na ręce« [szyk zmienny] (2:1): álic pan iákiś zacny iedzye/ Sokoł niefie ná ręce/ chárt ná fmyczy wiedzye. *RejWiz* 126; Pífze Iozephus/ íz iednego czáfu niofłá go [*Mojżesza*] krolowi ná fwych ręku *BielKron* 28; *KochPhaen* 22.

»nieść w ręku, w ręce, w rękach« = *portare in manibus Vulg, accipere in manu PolAnt* [szyk zmienny] (6:3:2): aby każdy niofł wręce rozgę albo lálkę *OpecŻyw* 4; *KrowObr* 224; Wziął [*Abraham*] tefz drwá ku paleniu zupełney offiary y włożył ná Izaáká líná fwego: á íam niofł w rękách fwych ogień y miecz. *Leop Gen* 22/6; *RejZwierz* 114v; *BibRadz Gen* 22/6, *Deut* 9/15; niofąc w ręku Złotho y drogie Kámienie/ płynęli do nich. *BielKron* 441; Napierwey wyfzły przeciw im trzydzieści pánienek wfzytki nágo [...] niofąc w ręku rozgi Pálmowe ná znak pokoiá *BielKron* 443, 12v; *BielSpr* 44v; *StryjWjaz* C3.

»nieść sobie, dla siebie« = *baiulare sibi Vulg* [szyk zmienny] (4:1): *Leop Ioann* 19/17; á ízby káždy żołnierz fobie broń y ftrawę niofł [*ut ... miles cibum et arma portaret*]. *ModrzBaz* 112; A niofąc krzyż dla íiebie/ wyfzedł ná to miefće/ ktore zowá Kálwáriej *LatHar* 734; *WujNT Ioann* 19/17, s. 382.

»nieść z sobą« [szyk zmienny] (4): *SkarŻyw* 282; A ona vciawfzy trupowi głowę/ zwinęła ią wziętę/ y tak w drógę z łobą niołła. *KochWz* 136; *GrabowSet* N2; Nie nioł z łobą łtrawy/ mięfá wędzonego/ Ani iárzyny żadney/ ni chlebá łuchego. *KmitaSpit* A2v.

»nieść za sobą« [szyk zmienny] (8): *KrowObr* 239v [2 r.]; iż namioth y łkrzynię rofkazał Prorok zá napominániem Páńfkiem nieść zá łobą [se comitari] *BibRadz* 2.Mach 2/4; *GórnDworz* T6v; *HistLan* C2; *BudBib* 2.Mach 2/4; wzięwfy worek pieniędzy/ kazał słudze nieść zá łobą [servum cum sacco assium sequi se iussit] *ModrzBaz* 79; *KochWr* 24.

»nieść na sobie« [szyk zmienny] (15): Człowiek łtáry w iedney dobie/ Niołł dREW brzemię z łáfá [!] na łobie *BierEz* I3v, B; y nalazł tham myech zitha náfłipany, skthorego włłipawłfy thak wyelye yako mogł zanyefzcz, nyofł na łfoby do połnanya *LibMal* 1551/165; *BielKron* 199v; *GórnDworz* R6v, V3, Ee5v; *RejZwierc* 170; á on na łobie łiodło/ y rzád ná koniá/ z ciężką pracą y pocenim niefie *SkarŻyw* 527; *ArtKanc* D17v, D19v; *SarnStat* 971; *SiebRozmyśl* I3v, I4. Cf »nieść na sobie płacz«.

»wprzod, naprzod nieść« (2:2): Praefero, Przekładam Wiecey dzierże/ też dayę znac/ Naprzód niołę. *Mącz* 123d; *StryjWjaz* C3v; *Calep* 838a; Naprzód łwieće zwykłym obyczáiem/ Iako kiedy páńienkę w łóżnicy oddáiem/ Zápaloné niešiono *GórnTroas* 73.

»wzad nieść« = do tyłu, nazad nieść (1): Retrofero – Wzadniołę. *Calep* 921a.

Szeregi: »nieść a przynieść« (1): y niefli/ á przyniefli [wodę] [et portaverunt et attulerunt] do Dawidá/ lecz niechćiał iey pić. *BudBib* 2.Reg 23/16.

»wieść i nieść« (1): porzuć dom gotowy/ budowanie/ przeday role/ łtátki/ y to czego wieść y nieść z łobą niemożefz *SkarŻyw* [282].

»wziąć, (i) nieść« (2): Ezop źiárno łzoczewice/ Wziął z gárcná niołł ie na łyfcze *BierEz* C2; *SkarŻyw* 208.

W przén (29) : CZás bieży ná Ieleniu/ w okrutney byłtrości/ [...] Sirp w iedney ręce niefie/ w drugiey ręce koło *RejZwierz* 114v.

Zwoty: »brzemię nieść« = sustentare onus *Vulg* [szyk zmienny] (9): atho dla thego then articvl wftawyon. aby nyewiny za vynnego nyeczierpyal. Ale káfzdi łwe brzemye nyofł *MetrKor* 40/818; *Leop Num* 11/17; *BielKron* 199v; *GórnDworz*, V3 [2 r.]; *BudBib* Bv; Bo iárzmo moje iefł łłodkie/ brzemię moje bárzo lekkie/ ktory ie dla mnie niešie/ mąk vydzie, pomoc mą weźmie *ArtKanc* O3v; Słufznie tedy ná ón czás kwitnęło imię Polłki/ [...] gdy koždy z niepożytkiem łwoim niółł brzemię łwoie dla zdrowia połpolitégo *OrzJan* 56; áby wlyfłtkie miáftá y miáfteczká/ y wsi które podwody dáwác łą powinné/ iednáko to brzemię ná łobie niešli/ á iedné imo drugie nie vlégály. *SarnStat* 971.

»ciężar [czego a. jaki], ciężkość nieść« [szyk zmienny] (3:1): *GórnDworz* Ee5v; Ciężar także dómowy łpółeczny námá Teraz w méy niebytności muš nieść łámá [żona] *KochPieš* 52; Wiedząc że z god ná gody nie mozem nigdy iść/ nie leńmyfz łię ciężkości tu ná tym łwiećie nieść *ArtKanc* K; Ci oftáteczni iednę godzinę robili: á wczynieš ie rownymi nam ktorzyłmy niešli ciężar dniá y wpalenia [qui portavimus pondus diei et aestus], *WujNT Matth* 20/12.

»nieść jarzmo« (1): Dobrze mężowi gdy niešie iárzmo [cum portaverit iugum] w młodości łwoiey. *BudBib Thren* 3/27.

»nieść krzyż swój (za Panem Krystusem), krzyż za Panem, krzyż (utrapienia swego) pospołu z Chrystusem, krzyż niewinnej śmierci Jego« [szyk zmienny] (6:4:2:1): ábyście fie s práwego krzyża náfmiewáli/ kthory krzyż Pan Krytús za łobą nieść/ swoim zwolennikom/ y wšyftkim wybránym/ rofkazał? *KrowObr* 239, 6, 186v, 239v [2 r.]; A kto nie niefie krzyża łwego [qui non baiulat crucem suam]/ á nie idzie za mną/ nie może być moim zwolennikiem. *Leop Luc* 14/27; ábyś był práwym wczelnikiem tey łwiętey męki iego/ á nieść połpołu z nim ten okrutny krzyż niewinney śmierci iego/ vmarzayże połpołu z nim to łwowlne á márne ciało łwoie. *RejPos* 107; *GrzegŚm* 39; *CzechRozm* 225v; Ktorzy za łwym Pánem idąc/ á krzyż z płáčem za nim niołąc/ przeciwności wielkie ćierpią/ á w pewney nádziei trwáią. *ArtKanc* F19; *WysKaz* 26 [2 r.]; *KlonWor* 44.

»nieść na sobie płacz [czyj]« (1): [panowie] ludziom krzywd náczyniwšy/ wyieždzią przeciw nieprzyacielowi/ niołząc ná łobie płáč á nárzekánie połpolłtwá [plebis voluntate lamentis eos prosequentis] *ModrzBaz* 102v.

Przen (36) :

a) *Znosić, cierpieć, wytrzymywać; ferre Vulg, PolAnt, Calag, JanStat; sustinere Calag, JanStat; portare PolAnt; pati Calag [w tym: co (28)] (30) : ComCrac* 14; On ielth zrzádon od Bogá ku pokućie ludziom/ y nioł obrzydzenia niemiłościwości/ y łpráwiáł ku pánu Bogu ferce łwoie *Leop Eccli* 49/3; *BibRadz* 4.Reg 18/14; *KochMon* 23; Gedültig tragen. Nieść s pokorą/ et Cierpieć. *Sustinere. Pati. Calag* 218a; Vngedültig leydeⁿ. Niećierpieć. Nieść nieskromnie. *Ferre impatienter. Calag* 525b; Błogosłáwieni ci łą ktorzy tą to chwilą/ bezpráwie tu niołą, á łkáią y kwilą *ArtKanc* K2v; Vžycž Pánie możności/ Gdy złołne czáły trapią żáłobliwie/ Bym krzywdy nioł ćierpliwie *GrabowSet* K2; Poddawšy rámię brzemieniu łwoiemu/ Nieš łwe wćifki *GrabowSet* Q4.

nieść od kogo, od czego (2): Od twoiey ręki [Panie]/ Niołę łwe męki *WisznTr* 27; A za tę mą wczynność to niołę od ciebie. Zeš mię áni pożegnał nędzney białyegłowy *PudłDydo* Bv.

W charakterystycznych połączeniach: nieść bezprawie, bitwy, karanie (3), *klątwe, krzywdy, męki, myto, obrzydzenie, okrucieństwo, pracę, przestápienie, skaźń wiecznego potępienia, szkodę, uciski, utrapienie, winę, złe i dobre, żáłość; nieść ćierpliwie, nieskromnie, z pokorą.*

Przysłowie (1): Czo kto załluzyl to niełfy *RejKup* k5v.

Zwroty: »grzechy nieść« (3): Iż on ták chciáł dobrowolnie fie za cię ofiárowáć/ á grzechy twoie/ ktores ty ná łobie niołł/ wzyáł ná łwięte ciało łwoie. *RejPos* 211; *ArtKanc* D17v [2 r.].

»na sobie nieść« [szyk zmienny] (11): *RejKup* dd3; ale łkalń wieczne^{so} potępienia ná łobie niołę/ I wiem žem iuž zgináł *MurzHist* Q4; *Diar* 129; iż ták łwięty á dobrotliwy á niewinny Pan/ niefie tho okrucieństwo ná łobie/ á wylewa fie tá niewinna krew iego. *RejPos* [108]v, 211; Nie żal mi prace/ którą ná łobie niołę/ pożythki Pánu łwému czyniáć. *Strum* R; *Phil* Q2; y karánié będzié ná łobie niółł w wieży [punitiōnem turris sustinebit *JanStat* 606] obyczáiem przereczonym. *SarnStat* 610 [*idem* 934], 189, 606, 934.

»wsztyko społu [z kim] nieść« (3): *RejWiz* 58, 61; [przyjaciel] ktery iuž wšytko á wšytko łpołu s tobą niefie/ y łmuthek y wefeł/ y łzczęłcie y przygody/ tákże złe y dobre *RejZwierc* 88v.

»nieść złość [czyją]« (1): A iefli wy ieflcze rzeczećie/ Czemuż nie ma nieść fyn złości oycowfkiey [Cur non portabit filius poenam patris]? dla thego iż fyn czynił ład y fprawiedliwość/ á ftrzegł wżytkiego przykazania mego/ y pełnił ie/ życ będzie. *BibRadz Ez 18/19*.

»ciężki żywot nieść« (1): ták y Symonowi ták furowy y ciężki żywot nieść Pan Bog kazał: áby nas pobudził do pokuty/ y wtráfzył do pokory. *SkarŻyw 32*.

b. *Nieść do grobu, grzebać* [w tym: w rymie: „kosą – niosą” (4)] [kogo] (6) : o oney niewieście wdowie/ ktora płátząc z miáltá Naim nioflá Syná vmárłego iedynaká *KrowObr 104v*; Bo ná zachod y ná wřhod fzpetnie macha kořá [řmierć]/ A gdy namniey dofięże/ wnet káždego niořá. *RejWiz 86v, 84v, 102v*; Alic pan reřtu przegrał álic go iuż niořá/ Bo miáltá cżterzy króle oná páni s kořá *RejZwierc 270*.

Zwrot: »nieść do kraju ziemnego« (1): Zá vpominek miáltbym/ byř mię byłá z tego Swiátá/ wprzod wziąwfzy niořá do kráiu źiemne⁸⁰. *WisznTr 18*.

b. *Iść (lecieć, płynąć) z czymś, trzymając to na grzbiecie, w pysku, dziobie itp.* [w tym: kogo, co (19)] (20) : Byřliby iácy ofli/ Ktorzyby mi cżeladź nieřli *BierEz A4*; y wyelbłady ich ktorzy nieřli drogę á wonne rzetzy *Histřóz A2v*; Wroná nieřie fkorupę żořwiowią wyřoko/ Vpádłá iey *RejWiz 126v, 12v*; *RejZwierz 121*; á wyřzawřzy że lew niořł dziećię; bieřeli [!] zá nim ze pfy. *HistRzym 129*; *RejPos 283v*; Wielbładow y Muřow wiele idźie niořąc żywności wřzelkie/ Zbroie/ Namioty/ Dźiálá/ Prochy/ y inne rzetzy któřych Woyřko potrzebuie *BielSpr 53v*.

nieść przez co (1): iáko onemu pfu/ ktory gdy niořł mięřo w gębie przez wodę/ vyrzał fwoy cień w wodzye *BielKron 46*.

nieść dokąd (2): *FalZioř IV 33d*; Iáko żoraw pod Niebo Pigmeolá niesie. *KmitaSpit C2v*.

Zwroty: »nieść w gębie, w ustach« [szyk zmienny] (3:1): Ale oná przyřeciálá do nie⁸⁰ kwieczorowi/ niořąc rozgę oliwná z zielonym řięciem w řtách řwoich [portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo]. *Leop Gen 8/11*; *BielKron 46*; vyrzał onęř liřkę/ á oná kokofź ktorá byłá porwálá/ wgębie/ nieřie. *SkarŻyw 496, 270*.

»na grzbiecie nieść« (2); Gdy to wćzynił/ vyrzał do brzegu pływńcego Delphiná/ rybę wielką morřką/ á oná ná řwym grzbiecie ciářo vmárłe nieřie. *SkarŻyw 47*; Clitellarius – Ten ktori na grzbiecie takie řziodłá y z cżięzarem nieřzie. *Calep 207a*.

»nieść na sobie« [szyk zmienny] (4): *BierEz S3v*; *Leop 3.Reg 10/2*; Konie wyřpńwne/ koń w koń okázáře/ Niořá ná řobie chłop w chłop/ ieřdze řmiáře *GrochKal 25*; *KmitaSpit C5*.

c. *Toczyć się (płynąć) z czymś, mając to na sobie* [kogo, co] (4) : Tymże teź wřciem wyřzyřł áno gory/ Hńniebne z gńrcow niořá wodne fory/ Ktore prowáďzą z Bydgořci zdunowie *KlonFlis G2v*.

Wprzen (3) : Cepheus po pás w morzu ná řeb wywrócony/ Ořtátek řucho nieřie wóř niezátopiony. *KochPhaen 22, 18*; Ten namiřzy okřęt oyczynny nářzey/ wřzyřkich nas nieřie/ wřzyřko w nim mamy co mamy. *SkarKazSej 667a*.

d. *Poruszać się wprawiając równocześnie w ruch znajdujące się w zasięgu przedmioty (o wietrze i wodzie)* [w tym: kogo, co (14)] (15) : Drugi pńynie ná morze áno go wiátr nieřie *RejWiz 13*; Plácidus mářucźki/ do rzeki po wodę bieřał: y czerpńiąc zá dźbanem wpadł. y niořłá go iuř rzeká daleko. *SkarŻyw 250, 560*; *KochMarsz 153*; Nawy wiátr nieřie/ wiořłá odpoczynek máię. *KochPhaen 6*; Lecz

iáko ná błędnym morzu/ nie tám gdzie chcemy/ Ale gdzie nas wiátry niofá/ płynąc musiemy.
KochPieś 9; KołakSzczęśl Cv.

nieść dokąd [do czego] (3): OrzRozm Q4; kopána zaś owá Niešie do Gdańfká náfzę ożiminę KlonFlis H. Cf »wody swoje nieść [dokąd]«.

W charakterystycznych połączeniach: bałwany niosą (niesie), potoki, rzeka, strumień (2), wiatr(y) (6), wicher, woda.

Przysłowia (2): Iż pies łzczeka a wiatr niefie Rozlećić fie to po lefie RejJóz C7v; Sławę wiátr niefie/ Strzeż fie y w lefie. RejZwierc 238v.

*Zwroty: »nieść po powietrzu, po wodzie« [szyk zmienny] (1:1): Iáko gwałtowny wicher niezgoniony Proch po powietrzu niešie *KochPs 48*; kiedy zbité głowy Nióśł po wodzie łzarłatny łtrumień Ciłfonowy. *KochPs 125*.*

*»z sobą nieść« (1): [potoki] co łye náwinie/ precz do morzá z łobą niofá *OrzRozm Q4*.*

*»wody swoje nieść [dokąd]« = płynąc (1): dokąd Bug łchý wody łwoie Niešie do Wiłty/ dotąd imię twoie Trwác będfie *SzarzRyt Cv*.*

*Szereg: »porwác i nieść« (1): Sthrumien Cyłon porwál y niośł trupy ich [*Torrens Cison traxit cadavera eorum*] *Leop Iudic 5/21*.*

2. Przemieszczać kogoś (co) przy pomocy zwierząt jucznych [kogo, co] (15) :

*nieść komu (3): á gdy miał krolá nieść Cefárzowi do Hiłzpániey/ puścił głofy drogę podał łprzodku do Neápolim *BielKron 201 v, 418v; KochProp 8*.*

*nieść na czym (10): A vkradłchi the rzeczy nyóśł ye do Cząmpynya noczą na konyu *LibMal 1544/90*; Ofieł z biełágami/ A ná nim fláfze niofá/ s chleby s pyeczeniámi. *RejZwierc 116*; á on nadobną dziewczkę zá łobą niośł ná koniu vćiekáiąc *BielKron 301*; przeto Krolá nápoły martwego z zamku Lidy do Wilná nieśli w Lektyce ná dwu koniech *BielKron 403v, 52v, 259v, 309v*; Wielkim łzkápam wácháwym/ takim pokoy daymy. Nośmy ná nich namioty/ páncerze/ obroki/ Nie trzebá inych wozow/ ná nich nieść tłumoki. *BielSat L3v [idem Bielsjem]*; zwielkimi łkárby / ktore ná piącinaście mułow niešiono *SkarŻyw 572; Bielsjem 26*.*

*nieść dokąd [w tym: do czego (6), na co (1)] (7): *LibMal 1544/90*; nábráli worow ná konie łiedłfkie/ niešli łpiżę do Kroiey/ bliłko woyłká Tureckiego łzli *BielKron 247*; Tegoż roku Kłiężnę Mázowecką do Węgier niešiono w małżeńłki łtan Náderłzpánowi/ s ktorą theż brát Stániłlaw iechał *BielKron 418v, 52v, 201 v, 403v, 408v*.*

*nieść skąd (2): *BielKron 403v*; Zonę królewicowi z Litwy też niešiono *KochProp 8*.*

*Szereg: »wziác a nieść« (1): pádlá na progu przed domem y vmárłá. Mąż iey bacząc to/ wzywał iá á niośł iá ná osle do domu *BielKron 52v*.*

3. Wprawiać coś w ruch, nadawać czemuś kierunek; wyciągać, wznosić jakąś część ciała [co] (8) :
*á łtali fie vporni wmyłlach łwych ták iáko y przodkowie ich á nieynáczey iáko łuk złámány ktory włpák niefie od fiebie łtrzelbę łwoię. *RejPs 117*.*

*nieść do czego (2): Alic on iuz łam gębę do wędzidlá niefie. *RejWiz 44*; Kryie leniwiiec rękę do zánadrz łwoich/ á łpracuie łię niofác iá do gęby [*laborat reducere eam ad os suam*]. *BibRadz Prov 26/15*.*

Zwroty: »głowę i ramiona nieść nad inszymi« = *przewyższać innych wzrostem (1)*: Co zacznę ten drugi Greczyn urodziwy, Co głowę i ramiona niesie nad inszymi? *KochMon* 27.

»wzgorę głowę nieść« (1): Iedną rązą áli ón [jellonek]/ wzgorę głowę nieście Ozdobioną rogami/ á bryka po leśie *GórnTroas* 40.

»[ku komu] oczy nieść« = *blagać o pomoc, o litość (1)*: [Jezu] zdrowia nie znam w ciebie/ Tyś lekarz/ ku tobie oczy niość śmieje. *GrabowSet* O4.

W przeni (2) : Utilitate officium dirigere. Posługę fwą zá požitkiem nieść/ álbo wedle požitku obracać/ kto więcey da temu zábiegac. *Mącz* 350b; day áby oná Wefoło mogła [...] Tu zśzedźy/ k tobie nieść śmyfły wezwáne. *GrabowSet* O.

4. *Unosić, porywać, gwałtem kogoś (coś) skądś zabierać i prowadzić dokądś [w tym: kogo, co (28)] (34)* : Cożci pomogło frebro/ coż pomogło złoto/ [...] Leżył w nędzney kofzuli/ á to inszy niofą. *RejWiz* 83v; *KochSat* Bv; Gorfzy pochlebca á niżli Wilk w lefie/ Ten krádnie w nocy/ a ten iáwnie niefie. *RejZwierc* 217, 223v; Wrócił się potym z ludem śwym do Ieruzalemá/ niofąc wiele łupow [Et reversus est Ionathas in Hierusalem cum suis habentes spolia multa]. *BudBib* 1.Mach 10/87; *KochProp* 13; Lupieżca/ wydarty łup/ wieldze drogich śprzędów Nieście/ którego tyśiąc nie weźmie okrętów *GórnTroas* 9.

nieść dokąd [w tym: do czego (4)] w co (2), na co (2), ku czemu (1)] (9): *LibMal* 1553/176v; *RejWiz* 188v; *RejZwierc* 141v; dálimy onym [ludziom wyspu Ity] fiedmią mężów trzech więźniów á czterzy żeńfkie płci/ ktore z wielkim wefelim nieśli do śwey ziemie. *BielKron* 447; *ZawJeft* 5; O miły mój/ gdzieś teraz/ czy błędźif po leśie? Czyli cie nieprzyaciél w śwoię ftronę nieście? *GórnTroas* 42; *KlonWor* 1, 15. Cf »w kąć nieść«.

nieść skąd [z czego] (2): wzywáfchi gi [Żyda] nyofł z zyemye sprzerzeczoným Nyklyem áfch kv yedney grobly [...] thamze zid yefth gim moczą odbith. *LibMal* 1553/176v; Iudaśzow mu ná myśli on nienáfycony Mieśzek; do tego zdobycz nieście z káżdey ftrony. *KlonWor* 15.

Przysłowia: Mniema iż iuz fkorę niefie Choćia niedzwiedz będzie wlefię *RejRozpr* Ev.

NOśi Wilk á Wilká też/ záfię w zaiem niofą *RejZwierc* 129.

Zwrot: »z sobą nieść« (1): Nie ieden Zoraś dzieci kilká z sobą nieście/ [...] Nie ieden chłopu z łozá weźmie gwałtem żonę/ Y zanieście od niego ná pułnocną ftronę. *KmitaSpit* A3.

W przeni (19) : A by cie też nabárzyey y śczęście wyniofło/ Strzełz pilnie by cie ferce ná tę myfł nie niofło. *RejWiz* 188v; Iż co dáley to bliżey/ do kryfu cie niofą/ A íroga Śmierć tuż dybie/ zá piętami s kofą. *RejZwierc* 141v; y ia/ ácz mię niofłá mowá twoiá Orzechowfki gdzie cbćiálá/ á wśzákóz baczyłem to /że iéy czegoś iefzcze nie doftawáło. *OrzQuin* S4v; á przedfię thám być gdzie káżdego powinność niefie/ by fie nabárziewy ociągáł s cieniu tego. *RejZwierc* 170; O látá zazdrościwé/ wśzytko precz nieściecie/ Zofia nie Zofiiá/ kiedy wy przypniecie. *KochFr* 115; Dośyc było wśzého wczorá/ A dziś gdym weyźrzał do worá/ Ali pułtki iáko w leśie/ Chybác wino fkarb więc niesie. *PudłFr* 22; *ZawJeft* 5.

Frazy: »gdzie (kędę, gdziekolwiek) oczy niośa« = *bez celu, bez określonego kierunku [szyk zmienny] (10)*: *RejWiz* 46, 64; Quoquo et quocunque item, quovis et quolibet, Do kádkkolwiek/ á co wiedzieć do kąd/ gdziekolwiek oczy niofą. *Mącz* 343c; A ták trzeba fie nam pilno rozmyfłac ná tę drogę/

abychmy fie po niey nie ledá iáko tułáli/ á nie tám łzli gdzie nas niofá oczy/ iáko bydlę zá thrawá *RejZwierc* 137v; *HistHel* C3; *BialKaz* Bv; S. Piotr wciekał y krył fię/ biegáiąc w łtárości fwey po pułtych gorách y leśiech tylko z iednym bratem/ gdzie go iedno oczy niofłý/ ále fię nigdziez zátáić niemogł. *SkarŻyw* 473, 51, 167, 411.

»jako myśl niesie« (1): Ten [*hetman*] poczynáiąc łobie w domu/ iáko iego myśl niofłá/ y ná łámę Tymokliá baczenia nie miał. *KochWr* 140.

Zwrot: »w kąć niesić« (1): Iuż więc kto co popádnie káždy w łwoy kąć niefie *RejWiz* 58v.

5. *Przychodzić z czymś do kogoś (gdzieś), przynosić, znosić, zanosić coś; dawać, darować, ofiarować coś komu; deferre HistAl, Vulg, Mqcz; portare HistAl, Mqcz; ferre PolAnt, Vulg; afferre, offerre PolAnt; apponere Calag [w tym: kogo, co (161)] (168)* : A cołz tam wđdy niefiecie y czołz z łobá macie Owa fie czo łpodbó tedy mi przedacie. *RejJóz* B8; y nániefli tego ták wiele co naprzednieyłzych rzeczy/ áż woźny wołáł iáwnie áby dáley nic nie niefli/ iuż włzytkiego dołtawá. *BielKron* 35v, 14, 15v, 33v; *Mqcz* 123a; Iam przyłzedł ku thwey miłóści niofáć niekthore rzeczy ku przedániu. *HistRzym* 57v; Ali wnet konfekty niofá/ vpominki łobie dawáią. *RejPos* 306v; Przyłzedł też y Nykodem/ co był przyłzedł do Iefuła nocá pierwey/ niofáć zmiełzáníe mirry y áloefy *BudNT Ioann* 19/39; *KochPs* 99; z Perłfeye afz do Rzymu biežálá: y dziatki/ namilłzá rzecz ná łwiećie/ ná tołz męćzeńłstwo niofá *SkarŻyw* 63; odkupić nas má: á ty zań iáko zá niewolniká/ y okupu potrzebuícego/ táká ofiárę niešiefz? [...] á czemu báránká wedle zakonu nie niešiefz? *SkarŻyw* 112; *WujNT Ioann* 19/39; Nie ieden Zoraw dzieći kilká z łobá niešie/ Ktore kto chce odkupić/ tátárkę niech niesie. *KmitaSpit* A3; Przyidá z Sábbý złoto y kádźidłó niofáć/ y chwałę Páńfká opowíádáiąć. *SkarKaz* 516b; *CiekPotr* 74 [2 r.]; *PaxLiz* A2.

nieść do kogo, do czego (11): *BielŻyw* 148; ona tedy niewiáłthá przykrywłzy ono dziećie niofłá ie potáiemnie do Alexandrá *HistAl* M8; *LibMal* 1553/172v; Tákież do woylká/ ktore nie dáleko ležáło v gory Algidy/ niofł [*Wirginijus*] łwoię corę vkrwáwioná. *BielKron* 119v; *RejPos* 23; *SkarŻyw* 102, 161; *KlonKrGum* Av; A Máchábeułz gdy zá łwe żołnierze pobite modły czynić/ y ofiáry y łumnę pieniędzy wielká do káplánów nieść káże [...] czyli błáđzi? *SkarKaz* 382a; *CiekPotr* 85; Pod čás weźmie ámpułki y z turybularzem. Nie pámięta ná BOGA, niešie to do Zydá *KlonWor* 10.

nieść komu, czemu (43): Nieš to [*kołacz*] mey źenie vporney/ A mnie nigdy niepowolney. *BierEz* C4; *OpecŻyw* 41; *FalZioł* Y 1v; *BielŻyw* 25; *RejPs* 77v; *HistAl* L4; Myeycie wdzyęczne dáry Pánu pogotowie/ Niešiefz ie z ochotnym łercem záwždy iemu/ Należáć chwałę daycy [!] Pánu łwemu. *LubPs* G4, P5v; Tákże żoná nierządna gdy iey zewłżąd niofá/ Mnima by iey to pádłó z niebá Božá rołá *RejWiz* 139v, 94v; Nieš ten obiáđ ktory máłz do Bábilonu Dánielowi/ kthory iefł w iámie Łwiey. *Leop Dan* 14/33; *RejZwierc* 5v; *BielKron* 330; *Mqcz* 313b; Iuż teraz czyrpaycie á niešcye łtárfzemu wełela tego [*ferte architriclino PolAnt Ioann* 2/8; á doniešćie przełózonemu wełela. *WujNT*]. *RejPos* 41v; NVž gdy przydzie ono goráće Láto [...] ánoc niofá iábłufzká/ grufzecźki/ wiłnecźki/ łliwecźki s pirwłżego łzczepienia twego. *RejZwierc* 109, 202v; *KochMon* 19; *KochPs* 2, 40 [2 r.], 149, 155; gdy kupiono dla niego innych rybek [...] włedzie fię tákich iákich prágnáł/ obroćiły: y dziwuiáć fię włzyłcy z wielká mu ie rádošćią niefli. *SkarŻyw* 202, 126, 173, 458; Wiérłzów ći łwoich garśc niemáłá niofę/ Któré/ byš wdźięcznie przyiáł/ o to prołżę. *PudłFr* 15; Sam żywym bęđáć/ czešć

dawał mártwému/ Niofąc kádźidło/ dźiélu rąk włáfnemu. *ZawJeft* 18, 17; *GrochKal* 28; Sámnitowie gdy do C. Fábrycyulá Hetmáná Rzimfkiego przyźli/ niemáłą fumnę pieniędzy niofąc mu. *Phil* 13; *GrabowSet* H, Kv, T; *KolakSzczęśl* A2v; *RybGęśli* A2; *KlonFlis* G; *SapEpit ktv*; *KlonWor* 11; *RybWit* B3v. Cf *nieść komu od kogo*.

nieść komu od kogo (2): Azałz ono nie obfite odrobiny iemu niofą od Páná iego niebiefkiego *RejPos* 162v; *SkarKaz* 119b.

nieść ku komu (1): Nadto niezli knięmu i dźiátki/ abyście ich dotykáł *MurzNT Luc* 18/15.

nieść przed kogo, przed co (9): Co zá wdzięczne ofiári mamy nieść przed obliczność Pánfká *LubPs* V5v *marg*; *BielKron* 331; Wrociłám fie pánie fláchetny niofąc przed twą miłość złoto y mądość *HistRzym* 23v; Przynoście Iehowie sławę/ imieniu iego/ bierzcie obiátę á nieście przedeń [*levate sacrificium et venite in conspectu eius*] *BudBib* 1.Par 16/29; y drogie á piękne ízáty y korzyśc kofztownieyfzą/ niofą przedeń. *SkarŻyw* 560; *SiebRozmyśl* M2. Cf »nieść przed nogi«, »przed oczy nieść«.

nieść dokąd [w tym: do czego (29), na co (6), ku czemu (1), przed co (1), w co (1), „tam” (2)] (40): *PowUrb* +4; *MurzNT Matth* 5/23; *BielKom* E4v; Poftánowiwfzy domek iáko czyni pczółká/ Nieśifz k niemu przyfímáki z rozlicznego zyołká. *RejWiz* 80v, 83, 83v; *Leop Num* 11/12, *Dan* 14/33; poczułá Wilczycá płáč ich/ wyciągnęłá fkrzynkę ná brzeg/ dobyła dzyeci/ nioflá ie do iámy fwoich wilcząt/ tám sfály pośpołu z wilczęty. *BielKron* 98v; Foracia, Gburká ktora wfzelákie rzeczi ná taki targ niefie. *Mącz* 135a; *RejAp* 187; *GórnDworz* S6v; *HistRzym* 16v; A Gdy fie iuz były wypełniły dni oczyfcienia ich [...] Thedy niefli go do Ieruzalem [*tulerunt illum in Hierusalem PolAnt Luc* 2/22; przynieśli go *WujNT*]/ áby go poftáwili á ofiarowali przed Pánem. *RejPos* 55v, 57, 213v; *KuczbKat* 315; *KarnNap* B4v; Twárdźifmy z rodu ludźie/ Syn fkoró fię rodzi/ Nieśiemy iy do rzeki/ że fię w wodzie chłodzi. *ModrzBaz* 110; *Calag* 596b; *SkarŻyw* 30, 184, 226, 253, 352 (9); iz y wodę z morzá á zwłáfzczá Czechowie w Fláfzki/ chcąc iá ná znák zwycięftwá do Domow nieść bráli. *StryjKron* 577; *KlonŻal* Bv; *WerGość* 247; á kto chciał fię fam oczyfczác/ dawał fię nieść do fądu choro. *GórnRozm* H4; *PowodPr* 44; *SkarKaz* 39a, 41a; *SkarKazSej* 681a; Do bárći niofą pracowite roie Zdobyczy fwoie. *KlonFlis* C2. Cf »nieść do nogi«.

W połączeniu szeregowym (1): z chucią niofl/ dawał/ vpráfzał/ pomoc y żywność niedofátiecznym. *SkarŻyw* 458.

W porównaniu (1): Awo ia też Iuftinie twoiá przyaciołká/ Niofę miód do vft twoich iáko miła pczółká/ A iefzcze co lepszego do cyebye przynieofę *BielKom* E4v.

W charakterystycznych połączeniach: *nieść kadzenie, kadźidło* (2), *kamienie, kartę, konfekty, korzyść, miód* (2), *obiad, obiátę, nowe odzienie, okup* (2), *olej, pieniądze (sumę pieniędzy)* (5), *pokarm, pokłon, posiłek, potrawy, pożytek, przysmaki, rzeczy ku przedaniu, srebro, szaty, wieniec, wierszow garść, złoto* (2), *żywność* (2).

Zwroty: »nieść chwałę, cześć« = *wychwalać, wysławiać* [szyk zmienny] (3:2): *LubPs* V5v; *RejAp* 187; Adferte Domino filii Dei, adferte Domino. Nieście chwałę/ mocarze/ pánu mocnieyfzemu/ Nieście chwałę/ krolowie/ krolowi wiefzemu *KochPs* 40; Wfzytkie zaftępy Niebiefkie/ y władza iáko ie kolwiek/ twa woła rozładza/ Tobie cześć niofą/ bo tobie náleży *GrabowSet* T.

»nieść dar(y), upominek« [szyk zmienny] (7:1): nátyhmiast [!] poślálá pošly do Alexandra/ ktorzi mu niefli rozmáite dárý/ y líft tákowy [deferentes Alexandro encenia et tributa et epistolam]. *HistAl* L4; *LubPs* G4, P5v; *KuczbKat* 315; Dárý známienite nieście/ A do bram fye iego śpiesście *KochPs* 145; Z Krolow Cháldeyfkich trzey/ wielzcze niojąc dárý/ W Troycy iedynemu/ potroyne ofiáry *GrabowSet* Kv; *KmitaSpit* C5; *SkarKaz* 119.

»darem, za dar, za upominki nieść« [szyk zmienny] (1:1:1): *KołakSzczęśl* A3v; A on wieniec niezwiédłý/ pánieńftwá fwoiego/ Nieście zá vpominki/ przed królá wáfzého. *SiebRozmyśl* M2; Nuż więc kázda duŕzo co was w mieście Dárem fwemu Panięciu co możecie nieście. *RybWit* B3v.

»nieść dzięki« = *dziękować* (1): Wnidźcie w kościół/ nieście dzięki pánu/ Daycie winną chwálę iego miánu. *KochPs* 149.

»ku chwale [czyjej] nieść głosy« = *wysławiać* (1): Lody/ śniegi/ y rofy/ Ku wieczney chwale Páńfkiej/ nieście głoŕy. *GrabowSet* V4v.

»gotowość do posług nieść« (1): Iáko fię dworzánie krolowi vkázuiá/ znáiąc że ich pánem iest/ á gotowość do pošług iego niojąc. *SkarKaz* 39b.

»nieść do nog [czyich], przed nogi [czyje]« [szyk zmienny] (1:1): przedawáli imioná wŕzytkie/ á pieniądze niešli do nog Apoftolfkich *SkarŻyw* 535; *GrabowSet* G2.

»przed oczy nieść« (2): Ieśliżes tedy W. M. tákiedy godności PANem będąc/ łácinę moię [...] ktoram przed oczy nioł po ten čás/ z łálką odemnie przyimowác zwykł *RybGęśli* A3, A2v.

»nieść ofiarę, co na ofiarę« [szyk zmienny] (7:1): Abowiem bych ci tež nioł y rozmaite ofiáry rozumiem iż tem niewzruffę miłofierdzia twego *RejPs* 77v; Iełliby tedy nioł offiarę twoie na ołtárz [si ergo offers munus tuum ad altare] a tam wŕpomniál że brat twói má co przeciwko tobie *MurzNT Matth* 5/23; *LubPs* V5v; Czemu Pánná Mátká Boża ofiarę y okup zá lynná nioślá. *SkarŻyw* 112 marg, 112; *GrabowSet* Kv; áby kázdy mąż [...] trzykroć do roku vkazał fię przed obliczność wŕzechmogácego P. Bogá Izráelowego/ niojąc co w ręku fwoich ná ofiarę *SkarKaz* 39a, 41a.

»nieść pomoc« [szyk zmienny] (2): Portare auxilium alicui, Pomoc komu nieść álbo wieść. *Mącz* 313v; *SkarŻyw* 458.

»nieść śmierć i zarażenie« (1): [żurawie] Pigmeom drobnym niośc śmierć i zarażenie *KochMon* 19.

»nieść z dobrej woli swej« (1): niefli co mogli z dobrej woli fwey/ bez wŕzego przymufzenia/ do oney świętey ŕpołeczności/ ták żywności iáko y pieniądze *RejPos* 23.

»nieść ukłony« (1): Táкке kray źimnu złécony/ Niech Pánu nieście vkłony. I wy Pánu chwálę dácie *ZawJeft* 17.

Szeregi: »nieść i ofiarowác« (1): y zá vbogi dar y pokłón W. M. fwemu Miłościwemu Pánu niośzę y ofiáruię. *KołakSzczęśl* A2v.

»nieść albo wieść« (1): *Mącz* 313b cf »nieść pomoc«.

W przen (12) : ręká páńfka nieście odmiány *KochPs* 114; [zdroje] pošilek niofá rzékom kryŕztałowym. *KochPs* 155; Niegardzcie y wy tym/ co dom vbogi nieście *KochFr* 99; *ZawJeft* 17; Switánie/ źiołom/ wdźięczną rofę/ nieście *GrabowSet* H, Sv; KROLE Polfkie do ciebie niofę/ możny Pánie/ Acz twej ofobie fnađz to zá dar lichy ftánie. *KlonKrGum* Av; ZNiwá mego pierwŕzy kłós

niofęc niedoyrzwały/ Oycze drogi/ bom w cieie lam ieft do tąd máły. Przto z máłym podárkiem/ tum fię przed cię ftáwił *SapEpit ktv*.

Zwroty: »gardło (na plac) nieść« = *ofiarować życie* (2): *SkarJedn* 394; iřz wy ludzie rycerfcy/ ktorzy co dzień gardła fwe ná woynie dla řwieckiego Pána nieřiećie/ á tu ich dla niebieřkiego Krolá Iezufa řzánuećie y vmykaćie. *SkarŻyw* 46.

»do kupy nieść« = *zgromadzać* (1): gdyř niezgodá nic do kupy nie nieřie/ ále wřzytko rořprařza *SkarKaz* 673a.

»[za kogo] zdrowie nieść na wojnę« (1): Ioáb hetman Dawidow/ rad zá řářiády řwe zdrowie niořł ná woynę *SkarKazSej* 667b.

a. *Przybywać gdzieř z listem, wiadomořciami itp.; donosić o czymř, oznajmiać, głořić coř; portare* *HistAl*, *Vulg*, *Mqcz*; *ferre PolAnt [co]* (34) : Wořni pořtrzygáni moře z nich kářdy dáć moc wořnemu niepořtrzygánemu pozwy nieść. *UstPraw* C; ieřli kto przychodzi do was/ á tey náuki nie nieřie: w dom go nie przyimuyćie/ y nie pozdrawiayćie go. *SkarŻyw* 59; Potym řzedł do Fránycey do Károlá Károlomaná/ niořąc Papięskie liřty/ á prořząc/ aby wierze Chreřciániřkiey [...] pomoc dał *SkarŻyw* 518; *CiekPotr* 64.

nieść do kogo (3): *GrabowSet* M3v; gdy iáko z pieklá řámego kácermiřtrze y błędy wřzytkich heretyków do nas niořą *SkarKazSej* 681b, 674b.

nieść od kogo (2): Tego dlá od řwiętee troyce nies rychlo to orędzie [...] przyřtápiwřřly kniey/ pocześnie opowiedz iey orędzie niebieřkie *OpecŻyw* 7; *CiekPotr* 72.

nieść komu (11): *RejJóz* K6v, P3; ktoremu Alexander dał liřthy/ áby ie niořł Didimowi krolowi [ut *portaret eas didimo regi*; yřebe ye donysl nyedowyerkv krolyv *HistAl* 1510 353] *HistAl* I4; *BibRadz* 1.*Mach* 6/60; z rořkazánia krolewřkiego poimał pořły [...] ktorzy liřty nieřli Witułtowi *BielKron* 386v; *GórnDworz* Fř; *KochOdpr* B3; A S. Woyćiech powiedział: idziem z Polřki/ niořąc wam zbáwienie wářze *SkarŻyw* 356; *GórnTroas* 39; Zbáwićiel nářz tákře niořąc nam z niebá zbáwienną náukę/ y dřiwne rzeczy powiádáiąc/ iřz on ieřł Syn Boży *SkarKaz* 417a, 314a.

nieść ku komu (1): *KořakCath* B4v cf *W przen*.

nieść dokąd [w tym: do czego (2), *na co* (1), *w co* (1)] (4): *GórnDworz* Mm; Są káznodieie/ co rzeczy trudne y řzkolne ná kazánie niořą *SkarŻyw* 312, 245 *marg*; á ćřłowiek/ gdy onę Widři: twą řławę niořłby w kářdą řtronę. *GrabowSet* Mv.

nieść skąd [z czego (1), „z tamtąd” (1)] (2): Iáde z řiemie řwiętey. Rzeķł iemu rycerz: Co s támtąd nieřieřz zá nowiny? *HistRzym* 32; *SkarKaz* 417a.

W charakterystycznych pořázeniach: nieść błędy heretyków, listy (4), *naukę* (2), *orędzie, pozwy, řlawę, zbáwienie*.

Zwroty: »nieść [jaką] nowinę« [*श्यक змиenny*] (8): *RejJóz* K6v, P3; Dii boni boni quid porto, Co zá nowinę niořę. Co zář nowiną yde. *Mqcz* 313b; *HistRzym* 32; Nie kořác tu bráćie miły/ Ieřli nieřieřz złę nowiny. *RejZwierc* 236v; *KochOdpr* B3; Iozeph S. niořł dobrą nowinę do odćłáni Oycow ř. *SkarŻyw* 245 *marg*; *SkarKaz* 314a.

»nieść pokoj« [*श्यक змиenny*] (2): táme ku nim pořłáli ty ktorzy im nieřli pokoy [*et misit ad eos pacem facere*]. *BibRadz* 1.*Mach* 6/60; *SkarJedn* 321.

»poselstwo [jakie] nieść« (2): bo gdy nieprzyjaciel przyimie lifty thákowe/ fpráwi fie s nich [...] álbo polfá będzie męczył/ áz mu musí powiedzieć co zá poselstwo niefie. *BielSpr* 49; *GórnTroas* 39.

»nieść [jakie] próśby« (1): Nieśiem próśby rzewliwe/ Do ciebie/ byś nas rátował trofklive. *GrabowSet* M3.

»radość wieczną nieść« (1): Oto Kroi twoy idzie/ rádość wieczną nieśie *ArtKanc* A15.

»do ucha [czyjego] nieść« (1): ábo co takiego niepewnego kto o nim mowi/ y do vchá twego nieśie *SkarKaz* 278b.

W przen (4) : *Leop Sap* 18/16; iz oczy iego chytáią fie zá onę piękność thwarzy/ á niemogącz lámej twarzy/ iz contráfet iey do fercá niofá/ á duzfá imie fie o nemu obrázowi z lubofcją przypáthrowác *GórnDworz* Mm; Tedy słowo twoie wśzechmocne iáko frogi walecznik przyfkoczyło [...] Niofác iáko oftry miecz rofkazanie twoie iáwne *BudBib Sap* 18/15; A cztery kąty śwíatá fwoiemi wiátrámi Zágrzmiá/ dźwięk iákiś niofác/ ku mnie *KoлакCath* B4v.

6. *Mieć coś przy sobie i na sobie lub w sobie; odznaczać się czymś; być odzianym w coś, być ozdobionym czymś; portare Vulg [w tym: co (44)] (64)* : Wyfledł they Iezus ná dwor/ niofác koronę cierniowá/ y Páwłoczáne odzienie. *Leop Ioann* 19/5; Ifz wśelaki żwierz infzi pochyłym ftworzono: A człowiek twarz wyniofłá niefie przed wśitkimi *KochSat* B4; [łabędź] Práwé fkrzydło przy práwéy ręce Cepheowéy/ A lewé zás [!] przy nodze nieśie Pegázowéy *KochPhaen* 11, 12; *KochMRot* A3; *KochPieś* 38; Chwałá Bogu/ że té kráie/ Niofá infze obyczáie *KochSob* 67; *LatHar* 733; *WujNT Ioann* 19/5; wyiáwfyz to oftatnie [a]/ które zawzdy fwé piątno ma nieść. *JanNKarKoch* E3v; z ftrony P. Bogá lámo mam fumnienie/ ktore przeciw wálfzym potwarzom niewftráfzone niofę. *SkarKaz* 352b.

nieść ile czego (3): a pyenyadze kthorich málo nyefli, bilo ieft grzywná polfka roftrawyl *LibMal* 1548/146v; Trzy gwiazdy nieśie dyfzel/ czterémá pałáią Kołá *KochPhaen* 2, 8.

nieść na czym (4): Záfniefz też ná lewy bok twoy/ á złość domu Izráelkiego włożyfz nań/ y poniefiefz tę złość ich iáko długo ná nim leżeć będziefz. (*marg*) Przez ten fen ná lewy bok/ ná ktore^m Prorok nióśł złość Izráelfká/ rozumie Sámáryá (-) *BibRadz Ez* 4/4; Rok wśytkorodny wieniec znákomity Nieśie ná głowie twoiá łáfká wity *KochPs* 93, 26; Na tarczy wronę nieśie ná przyfbicy łyfka *KmitaSpit* B2.

nieść w czym (1): Ná niéy [chorągwi] fkrzydłá roftoczył czarny orzeł śmiáły/ Niofác w fercu zwycięzce wielkiego znák máły. *KochProp* 11.

W charakterystycznych połączeniach: nieść koronę (3), *kształt [jaki]*, *obyczaje* (2), *wadę*, *wieniec* (2), *własność*; *nieść na głowie* (2), *w sercu*, *na tarczy*.

Zwroty: »gniew nieść [przeciw komu]« = *gniewać się* (1): A gniew twóy dawny niechay zgaśnie w tobie: Gniéw/ któregoś ty nie zwykł nieść do wieku Przeciw człowieku. *KochPs* 127.

»hańbę nieść [z czego]« = *sprowadzać na siebie hańbę* (1): Ja tam nie pojde, bobych hańbę nioślá z tego, Bych mu łoze śláć miała i trojańskie panie Będá mię klnąc, a ja mam wieczne frasowanie. *KochMon* 33.

»imię [jakie a. od czego] nieść« (3): *GroicPorz* g4v; Pan imię nieśie wielce śwíetobliwé/ A niepoślufznym záraz y ftráfzliwe. *KochPs* 171; którzy álbo przy leśiéch/ álbo przy górách/ álbo przy niżinách/ lubo doléch miefzkáią/ y od tych mieyśc imioná niofá. *KochCz* B2v.

»jednaką myśl [kiedy] nieść« (1): Ty wżytki rzeczy ludzkie maż zą frązkę łobie/ Iednąką myśl ták w łzczęściu/ iáko y w żáłobie Závždy niešielz *KochTr* 9.

»na sobie, z sobą (nic nie) nieść« [szyk zmienny] (5:3): A nałobie nicz nieniefie Gdzes go odárto na lefię *RejKup* v6; Bo ten blizek Subenicze Co na łobie niefie liczę A czy fie prawie vbrali Wto/ czem Boga rozgniewali *RejKup* x6, x7, x7v; *GroicPorz* g4v; że wodá tę włáłność z łobą niešie/ którą w ziemi/ fkąd płynie/ wzięłá *Oczko* 4v; *SkarŻyw* 599; [Chrystus] niołác ná łobie kłztałt niewolniczy/ łtawfzy fię podobny grzełznikom *NiemObr* 106.

»skromnie nieść« = *być skromnym* (1): Bo widzę iż v niego łzczęłcie ma gołpode. [...] Ale tym siłá wygrał/ iż to łkromnie niefie/ Bo pyłznemu y s łzczęłciem/ ni wzwie gdy być w lefię. *RejZwierz* 56.

»umysł nieść wyniosły« (1): Vmyłł niešie wyniołły/ depce podłe rzeczy/ Włzytkim gárdzi/ co ziemłki człówek ma ná pieczy. W niebie wżytkę łwoię myłł/ nie ná ziemi ładzi *WisznTr* 23.

»ani nieść wady« = *nie mieć wad* (1): Dołyc ná tym kiedy praw/ áni niešie wády *KochPieś* 44.

»wdzięczną nieść postać« (1): On idąc k nam z ochotą/ wdzięczną niešie połtác. *PaxLiz* C3.

a. Zawierać coś w sobie, mieścić, obejmować; ważyć (26) :

nieść co (9): *MurzHist* E3; *RejWiz* A4; *RejPos* C4v; *KochPam* 88; Iełli Fráłzek nie lubiłz/ téy księgi nie czytay/ Fráłzki té kárty niołá/ indziéy łtátku pytay. *PudłFr kt. Cf Ze zdaniem*, »co niesie«.

nieść ile czego (13): Ieden kupił na zyłk kuphe wina: niefie 20. barił za 50. złó. *KłosAlg* G, E3v, F4, F4v, G3, H (11); *Leop* Aaa; łztuká niešie człérzy łalki/ á łalká oóm łokci/ tho vczyni w łztukę łokci Trzydzieści y dwa. *Strum* D 2v; [A gdy fie iuz nápiłi Wielbładowie/ wyiáł máž kołłtki złote ktore niołły [appendentes] dwa łoty złotá: y dwie zaponie złote/ wáżące dziełięć łotow złotá. *Leop Gen* 24/22 (*Linde*)].

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem i odpowiednikiem: to (3), tak; iż (2), co (2), że (5): prziwilei [...] ktori wsobie tho niesie iz czy wsitczy ktorzi prawa nie othpowiedne maia [...] przed vovoda [!] i vicesgerenta maia bicz poziwani *ZapWar* 1545 nr 2646; *KochSat* B3v; *RejPos* 288v; *RejZwierz* 14v; Niech/ nieškończone niołá to pámięci/ Ze dobroć iego/ niebiołá przewyżłza *GrabowSet* R4.

Frazy: »co niesie« = *ile zawiera* (1): Oleyki bánkámi bierzcie A co káżda niesie pláćcie, *MWilkHist* C3v.

»ile niesie« = *ile liczy* (2): Iełli Czo ołtanie złotich mniefy niż dziełnik tedy ie obroć na grołze przez to ile niefie złoty á rozłóżywłzy zafię dzieł przez dziełnika *KłosAlg* E4v, D3.

Zwroty: »na sobie nieść« (1): gdiż fie przirodzenie náłze rodzi iáko goła tabliczká/ á co ná niey nápiłz to iuz thák závždy ná łobie nieść mułi. *RejZwierz* 14v.

»w sobie nieść« [szyk zmienny] (6): *ZapWar* 1545 nr 2646; iłz w oném człóweku krom cięłzkiei rołpaczy/ niebyło nic łzálonego abo coby w łobie iaki znak rozumu narułzonego nioło. *MurzHist* E3; *RejWiz* A4; [Żołtarz] Niesie w łobie Pálłmow pułtoráłtá. *Leop* Aaa; A powinność Krzełciáńłka ták włáłnie w łobie nieść ma/ iż ieden drugiemu włáłnie ták życzyć ma iáko łam łobie. *RejPos* 288v, C4v.

Szereg: »nieść a zamykáć« (1): Połyłam W. M. ty kfiáłzki/ z roznych łentency y s przypadkow omyłności łwiátá tego [...] ktore w łobie niołá á zamykáią łpráwy y połłepki iego *RejWiz* A4.

b. Podtrzymywać coś zawieszzonego na sobie [co] (2) : Drzewo kráfné ij wybrané/ [...] Nadewłfytki godné tego/ Niéftz członki boga prawego. *OpecŻyw* 161v, 161v.

7. *Być obciążonym czymś, obowiązany do czegoś; wypełniać jakieś powinności, odpowiadać za coś, sprawować coś; gerere Mącz, JanStat; fungi Modrz, JanStat [w tym: co (27)] (28) :* *ConPiotr* 33v; Gero, Niołę też łprawuyę/ Mam ná łobie vrząd/ Rządę. *Mącz* 144d; Bo nie przeto cię wybawiáią y wolności dáią/ ábyś bez zakonnie á łwowlonie żył/ á poddáności żadney nie niołł *SkarŻyw* 3; Tedy y my/ którzy namieftnictwo pieczołowánia ludzkiego poruczoné nieśiemy *SarnStat* 155; áby nam y miáftóm przysięgáli/ *onera ciuilia* nieśli/ y posłufzeńftwo wšelákie vrzędowi mieyfćkiemu czynili *SarnStat* 277.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Dáiąc też to nam ná przykład/ iż káždy wierny iego/ powinien tu nieść ná łobie/ tho co ielt wola á wftáwá Bogá Oycá iego. *RejPos* 57.

W charakterystycznych połączeniach: nieść gotowość obrony pospolitej, poddaność, posługę, służbę wojenną.

Zwroty: »powinność nieść« [szyk zmienny] (5): Iozeph y oná pánná iż byli oboie s tegoż pokolenia/ [...] Niefli też thę powinność ná łobie/ iż też byli powinni z inemi narody łwemi kiodyby tego byłá potrzebá tám fie też łchodzić do miáfteczká onego Dawidowego. *RejPos* 18v; *SkarJedn* A5v; Vrząd łwoy y powinność niołá s przyrodzenia *KolakCath* B4; máią fie do tego łądu ziáchác/ Sędzia/ Podłędek/ Pílarz [...] włzytkę tę powinność ná łobie odnosić máią/ którą nieśli przedtym przy ładziéłch Séymowych ábo Dworfkich *SarnStat* 859, 1147.

»prawo nieść« (3): (*marg*) Práwá yákye mamy/ thákye nyeść muśimj (–) Ale což mamy łtym rzec gdychmy fie w to wdáli/ Iż tych praw vżywamy iákiechmy łpifáli. *RejWiz* 123, 88, Dd.

»na sobie nieść« [szyk zmienny] (11): *RejWiz* 88; *BibRadz* I 346; *BielKron* 307v; *RejPos* 18, 57; *ModrzBaz* 24v; Ale iefliby ón [urzędnik] ná łobie pracą miał nieść/ y tobie pożytek czynić/ á ty nań báczności nie małz/ ieno go ná obiethnicach chowálz/ bárzo mu łye pędko to gołpodárftwo oprzykrzy *Strum* Q4v; *SkarJedn* A5v; którzy téz łsłużbę woienną ná łobie powinni nieść *SarnStat* 448, 830, 1147.

»nieść urząd« [szyk zmienny] (3): [*Salomon*] y záifte niefie ná łobie vrząd práwdziwego Káznodzieie/ okázuiąc w zgromadzeniu Páńłkim/ łzczyrą y zbáwienną náukę *BibRadz* I 346; Był wziętym v włzech ludzi/ niółł piérwłzé vrzędy *KochTarn* 78; *KolakCath* B4.

»władzę nieść« (3): przeto zdála się być słufzna rzecz/ áby iá [władzę królewską] ieden ná łobie niołł [ut ea unus fungeretur]/ kteryby włzytkiemi rządził. Bo łácniey iednego pánowánia posłufznym być/ niźli wiela ich *ModrzBaz* 24v; *SarnStat* 830, 1147.

Szeregi: »nieść i dosyć czynić« (1): SarnStat 1147 cf »nieść i mieć«.

»nieść i mieć« (1): Ale Woiewodá káždy Mázowecki/ tákąż władzą y powinność ná łobie nieść/ y dofyć iéy czynić ma/ y powinien będzie/ iáko inłzy Woiewodowie W Koronie Polłkiéy niołá y máią/ y która w Státuóciéłch Polłkich ielt opifána. *SarnStat* 1147.

Przen (7) : Przodkiem Krol nápominál/ áby z mężnym fercem [...] włzytcy ku bitwie łzli/ przypomináiąc o co im idzie/ iż dziś oyczyznę łwą/ dziathki/ żony/ á co wietłżego rzecz włzytkę krześciáńłką ná łobie niołá *BielKron* 307v.

Zwrot: »osobę [jaką a. czyją] na sobie nieść« = *reprezentować kogoś, pełnić czyjeś funkcje, być kimś* [szyk zmienny] (6): *BibRadz Ps* 41[40] *arg*; Bo ieden álbo kilá Doktorow/ nie niešie ná łobie ołoby włzytkiego Kościołá Powłzechnego/ przetoż y zblądzić iáko człowiek może. *WujJud* 36v; Bowimby káždy znich iuz dwie ołobie ná łobie niośł [*duas sustineret personas*] *ModrzBaz* 121; iż Podłkárbi Koronny/ iáko korony y łkárby królestwá/ które rzeczy między nawiętłżemi łá nawysłżé/ chowa: ták téż niechay ná łobie Pána Rádného ołobę niešie [*sic fungi debeat consulari auctoritate JanStat* 308] *SarnStat* 20 [*idem* 357], 43, 357.

8. *Przynosić ze sobą, powodować, sprawiać; ferre Modrz, JanStat [co]* (75) : Od *Accelforii* ktore nieniiołła wieczney vtraty rzeczy głowney iedno łtraczenie Rokv abo volnołczy *ComCrac* 16v; Ale zá prołte zekrwáwienie/ ktore żadney włomnołci nie niełye *GroicPorz* k3v; Będą walczyć przeciw przyrodzeniu/ ktore przemiány w rzeczách ludzkich niešie? *ModrzBaz* 106; y iefli co nie łzkodzi wtém cíele/ coby pogorłżenie rádczéy/ niż poprawę niołło *Oczko* 22v, 30v; Tákli ty chcełz/ tákli to niešie łczęścié moje *KochFr* 95, 106; *KochPhaen* 23; Dzbanie poléwány/ Bądż płáčz/ bądż żárty/ bądż gorące woyny/ Bądż miłóść niešielz/ álbo łen łpokoiny *KochPieś* 4; Iednák bárzobym nie rad o tym mowil/ bo tákowa mowá/ wielką nienawiść niešie *GórnRozm* D4v; *WysKaz* 42; rozumiejąc/ iż ładá o co przyšięgáć/ grzechu nie niešie. *SkarKaz* 311b.

nieść komu, czemu (29): y gdzye bi łzye czo takyego dzyalo czo bi łkode anyeprełpyeczeńłtwo panv *Voyewodzye* y zyemy yego nyelcz myalo *LibLeg* 11/169v, 161; *MetrKor* 34/265; *MurzNT* 111; *UstPraw* K3v; *RejZwierz* 78v; *BielKron* [332²]; Si in rem est utrique ut fiat accersi iube, Iefli tá rzecz obiema požitek niełie/ káz ich záwołáć. *Mącz* 353b, 353b, 430b; iż to rołpułtne ich życie [...] nie niełie im ták ołławy *GórnDworz* Z8, V, Mm3; *RejPos* 194; *BielSat* C2v; Lecłzi prawdá nienawiść v niektorych niełie *RejZwierz* 266; *SkarJedn* 373; *Oczko* 11v; *NiemObr* 40; *KochFr* 53; *KochDz* 105; *BielRozm* 19; *ActReg* 104, 108; *Phil* R3; *GrabowSet* F3; *OrzJan* 72; *SarnStat* 117; *CiekPotr* 55.

Ze zdaniem dopełnieniowym [z zapowiednikiem: to (2); iż, że] (2): *KochWr* 23; Ale iż łczęścié moje to z łobą niołło/ że mi czáłu inłżého przed tobą niepozwolilo/ ieno ten/ które⁸⁰ wálzá kró: M widziłz ołtátnią przygodę y potrzebę królestwá łwého *OrzJan* 73.

W przeciwstawieniu: »nieść... brać« (1): Bo czas nie da trwáć żadney rzeczy w iedney mierze/ A iáko włzytko niešie ták záś włzytko bierze. *KochFrag* 20.

W charakterystycznych połączeniach: *nieść dołęłłóci, grzech, miłóść, niełaskę, nienawiść* (2), *odmiany, ołlawę* (2), *pamiátkę, pamięć, podziwienie, pogorszenie, požogę, przemiany, przypadki, pustki, sen, sromotę, swobodę, trwałóść, ubliżenie* (2), *ułomnołci, upad(ek)* (2), *utratę, winę* (2), *zapłatę, zelżenie, zelżywołść, zwady*.

Przysłowie: Nie káždyć iednę dzyeń fortunę niełie. *KochSz* C2v.

Zwroty: »część nieść« (2): [*Jędrzej Bzicki*] Był wziętym y włzech łudzi: siedziáł w páńłkiéy rádzie/ Co mu więłtłżá część niołło/ niż złoto w pokłádzie. *KochFr* 53; *CiekPotr* 55.

»pożytek nieść« (15): *GroicPorz* ddv; Non minuan meum consilium, ex usu quod est id persequar. Nie odmienię łwego vmysłu/ to co požitek niełie to przed łie poprowádzę. *Mącz* 223a; Quae tua interesse existime, Co będę rozumiał tobie należec álbo požitek twóy nieść. *Mącz* 430a, 353b [2 r.], 430b; á włzytko tho iefł [...] iáko brzęk miedzyány/ ktory namnieyłżego požytku nam nie niełie/

iedno brzmi w wżoch náfzych. *RejPos* 194; *BielSat* C2v; *SkarJedn* 373; *Oczko* 11v; á fwarow około zakonu/ ftrzeż fie. bo ty rzeczy pożytku nie niołá/ á próżne łą. *SkarŻyw* A2; *WerGość* 204; *BielRozm* 19; *SkarKaz* 309b; Práwo też to żadnego pożytku nie niešie/ ktore fię dobrą exekucyą/ y pilnym wykonánim nie opátrzy *SkarKazSej* 699a.

»nieść sławę« [szyk zmienny] (4): *RejZwierz* 78v; Nie niešie to [zaparcie się *Chrystusa*] tedy ofobliwey iákiey fławy/ y powagi Piotrowi/ ále go rychley vniża *NiemObr* 40; Nie niefie to bowiem fławy żadnemu przełożonemu/ ktory gniewowi fwemu pomfłę wyciągájącemu pánem nie ieft. *Phil* R3; *SarnStat* 79.

»z sobą nieść« [szyk zmienny] (9): á co Miniſter y Heretyk/ to nowiná. Zadney fтарыżnoſci/ żadney trwáloſci z łobą nie niołá. *SkarJedn* 23; *KochOdpr* Dv; Ponieważ ieft chorobá przyrzutna/ która z łobą wftęchlinę iádowitą niešie *Oczko* 39v, 13; PÁſterftwo duſz ludzkich/iáko wielkiey miłofci ku Bogu znákem ieft/ ták też wielką z łobą zapłátę niefie *SkarŻyw* 238; *KochPhaen* 23; *WerGość* 204; *KochTarn* 78; *OrzJan* 73.

»za sobą nieść« (7): *KochWr* 23; mówiąc w rádzie o doległofciách/ które wyfokié vrzędy zá łobą niołá *KochAp* 6; wżákże płácąc Targowé/ które cztérnaſcie grzywien pewnéy winy zá łobą niešie [salvois tamen foralium solutionibus poenam certam XIII marcarum constituens *JanStat* 58] *SarnStat* 386 [idem 928]; że fłufznie wielka/ á któraby wieczną pámiátkę zá łobą niołá/ wdzięcznoſć y nagrodá iemu zá nie pokazána bydź ma. *SarnStat* 1051, 79, 928; *KlonWor* 47.

»w sobie nieść« (3): nizly od takowych accefforii ktore wfłobie niołá Zyfk y ftratę glowney rzeczy *ComCrac* 16v; *Phil* C3; Iz iefliby kto w zbroi áłbo zbroiá/ które záſiadánia áłbo zwády iákíe w łobie nieść będą [insidias et seditionem ac violentiam prae se ferentibus *JanPrzyw* 46]/ ná przerzeczóné Séymy áłbo do fádów przyfzedł *SarnStat* 946.

»nieść stratę, stracenie« [szyk zmienny] (5:1): *ComCrac* 16v; *UstPraw* K2; Appelláciiey áni ruſzenia od rzeczy, która ftrácenia nie niešie, dopuſzczáć nie máią. *SarnStat* 808, 808 [2 r.]; [*Leszko Czwarty*] Niedbał áby fię oſtrą bronią wfławił. To vpátrował, ze nie pewny częſto ieft koniec Marlá, niołąc ftratę gęſto. *KlonKr* B4.

»nieść ſzkodę« [szyk zmienny] (5): *LibLeg* 11/169v; y tho czoby kolwye krolyowy yego myłofczy y koronye polfkyey myalo fkodzicz áłbo nyeyaká ſkodá áłbo trudnoſcz nyefcz *MetrKor* 34/265; Wżákże w fprawách ktore nie niołá wielkiey ſzkody/ y iednemu Świádkowi wiárá bywa daná *GroicPorz* x2v; Ale iáko wgorączce człowiek lubi wodę/ Máło fye rozmyſlájąc że mu niešie ſzkodę *KochDz* 105; *KochTarn* 78.

»zginienie, zgubę nieść« (1:1): *Q. Caeditius Tribunus* przyfzedſzy *ad Confulem*, vkazał że to mieyfce Rzymianom ieft bárzo niebeſpieczne y zginienie w łobie niefie. *Phil* C3; Ofobliwoſć pojedynkowa zgubę niešie. *SkarKazSej* 676b marg.

»nieść zysk« (4): *ComCrac* 16v; żaden Sąd áni vrząd nie ma dopuſcić áppellácyey áni ruſzenia ab accefforio/ chybá izby tákowe było ktoreby niołó zyfk áłbo ftratę. *UstPraw* K2 [idem (2)] *SarnStat* 808 [2 r.].

9. *Stawiać pewne wymagania lub ograniczenia; wymagać czegoś, zezwalać na coś; exigere* Modrz, JanStat; *postulare* Mącz; *ferre, pati* Modrz (73) : iesli ze też niemoze bydź aczasy takie niosą westchnąwszy przydzie do czasu cierpiec ActReg 158.

nieść co (28): *KromRozm III* Iv; iż dłużnik wierzycielowi od Sędziego w moc bywa podan wedle Prává/ ále tego zwyczaj nie niefye/ áni nościć ma *GroicPorz* dd; Więc iż łakomstwa nieniósł on wiek łtaradawny/ Nie był żaden prokurat miedzi nimi sławny. *KochSat* B2; A což gdy przyrodzenie wżyfłkich rzeczy słwą powinność niefie/ á Pan Bog iefzeże od wiekow ták poštánowić raczył *RejZwierc* 171v; *KochPieś* 52; Chwałę barzo tę czuinosc y pracę którą W. Kr. M. Orzeczyptej mieć raczysz. bo to y powinosc WKM. niesie y potrzeba Rptej ActReg 137; *JanNKar* F. Cf *nieść co komu, Ze zdaniem*, »co(kolwiek) prawo itp. niesie«.

nieść co komu (1): A nie fromotá/ co komu czás niešie. *KochPieś* 22.

nieść jak [w tym: „tak” (4)] (5): Tempus postulat et necessitas, Czás y potrzebá ták niešie/ Nie może ynáczey być. *Mącz* 315c; *Prot* B3v; Lepiéy polnych Tátarów dawny zwyczaj niešie *KochPieś* 1; Miéy złoto/ kto miłue/ ták wiek dżiłzy niesie/ Tego pułczą/ kto więcéy w kálecie przyniesie. *PudłFr* 76; *KochPij* C3v.

nieść ile (2): Chcełz wżyfłkę roštropność twoię ile rozum twoy niefie/ Boskiemu pímu/ y wyrozumieniu poddác? *KrowObr* 127; *SarnUzn* F5v.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: *to* (6); *aby* (4), *iż* (2), *iżby*, *że*, *żeby*] (9): Zwyczaj theż niefye/ iż dłużnik pierwey niż łye pocznie ruchomym fantem wyzwálác/ przyfyeęę czyni *GroicPorz* cc4v; *GrzepGeom* C4; Przyrodzenie do tego ciągnie/ zwyczaj ludzki też to niešie/ iż káždy człowiek ma tych z ktoremi towarzysłkie żywię *ModrzBaz* 25v, 87v; A iż doślkonáłość zakonu nowego nie niofłá/ ábysię żonámi y cíelełnym rodzáiem báwili *SkarJedn* 48; *KochPieś* 5; *WysKaz* 42; A łprawiedliwóść nie niešie, ábyfmy dla łżeści wżyfłcy mieli zginać. *SarnStat* 18; *GrabPospR* K3.

W charakterystycznych połączeniach: *baczenie niesie* (niosą), *cnota*, *czas(y)* (6), (*stare*) *lata* (2), *obyczaj(e)* (5), *poczciwóść*, *potrzeba* (5), *powinność* (9), *prawda* (2) *prawo* (5), *przyrodzenie*, *religija*, *rozsádek*, *rozum*, *siły*, *sprawiedliwóść* (3), *stan* (4), *świat*, *uchwała*, *urząd* (3), *wiek* (3), *wina* (2), *zdrowie*, *zwyczaj* (9).

Przysłowie: Co niešie przyrodzenié/ zbrániác łye nie godzi *KochTarn* 77.

Frazy: »co(kolwiek) prawo, powinność, czas, cnota, prawa nauka itp. niesie« (14): *LibLeg* 11/43; Za thą cbwilią przj nym łiędżę A łnim łię rozmawiacz będę Co prawá nauka niefłie Bocz zabłádził wgluchym łiefłie *RejKup* q5v; Bo y to rządnye á łtátecznye przez ápoštoły poštánowyono/ co ktory wrząd ná łoby nyefye. *KromRozm III* K2v; Bo káždemu przyłtoi/ co pocźciwóść niefłie *RejZwierc* 27v, 76v; Decernere quaestionem, Vcziniwłzy poštępek práwny/ to co prawo niefłie vczinić. *Mącz* 336a; *Mea tamen in te omnia officia constabunt non secus ac si te vidissem*, Nie mniefy k woley będę yáko bych łie s tobą widział/ áłbo wżyfłtko to vczinię co yedno mogę/ áłbo co powinność nieść może *Mącz* 418a, 336a [2 r.]; *KochOdpr* A4; tedy też nie iednáki tych łzácunek bydź ma: ále co łtan káždęgo niešie: łzláchcic niech ná woynę iedzie: káplán niech żołniérzá wypráwi: kmieć zásię niech łie z kupcem zložy/ áby łie tym łpołobem Rzeczypołpolitéy od wżyfłkich dogodziło *OrzJan* 123, 3; *VotSzl* E2. Cf *Przysłowie*.

»inaczej (*a. więcej itp.*) niż (aniż, niżli) [coś] niesie« (7): inaczej nauczono i nauczają, aniż ich powinność przeciw Rzeczypospolitej, na którą są postawieni i ubogaceni, niesie. *Diar* 70; *Cursum suum transcurrere*, Więcej nie wazyć niżli syli nioła. *Mącz* 75a; *Me arctior quam solebat somnus complexus est*, Przypadł na mię ten cięższy niżli mój obyczaj nieie. *Mącz* 401d; á rozum y dowcip ich wysławiáli chočia też y więcej niżli prawdá nieie [*quam veritas patiatur*] *ModrzBaz* 10v; Lecz iefli co ináczey/ niżli prawdá y íprawiedliwość nieie [*quod si quid secus quam veritas et iusticia ferat*]/ rzeczé/ ábo wczyni *ModrzBaz* 87v; *KochPs* 195; *A* ia to wiedząc więcej lię dobrego ípodziewam/ y onego wżytkim życzę/ niż y moy rozładek nieie/ y niż też ich íprawy záłżyły *CzechEp* 319.

»jako powinność, potrzeba, obyczaj (*a. zwyczaj*), stan [*czyj*], prawo, czas *itp.* niesie« (27): tedy *Woyt dáie Woźnemu Ziemkiewemu przyfygłemu moc ku pozywaniu takim listownym pozvem/ álbo innem iáko kędy zwyczaj y potrzebá nieie. GroicPorz* p2, p4v, bb3v, rv; *Acz rozumiem/ iż/ ták iáko dziś fwiát nieie/ thá rzecz bez szacunkarzá á bez sędzyego być nie może RejZwierz* A2v; *Convenienter ad praesentem fortunae nostrae statum loquuti estis*, Práwieście cziscie mówili wedle ftanu dżiliefzgo ízczęscia nászego wedle tego yako dziś rzecz nászá nieie. *Mącz* 482a; *Congruenter naturae convenienterque vivere*, Wedle tego yako przirodzenie ciągnie á yáko yey zdrowie nieie żyć. *Mącz* 482a, 233b, 319a; *Prot* B; czyńże wolá fwiętá iego [...] abyś go miłował/ woley á słow iego fwiętych pilen był/ á bliźniego swoiego miał ná pieczy náwłzem/ iáko nieie krześciánka powinność twoiá. *RejPos* 220, 257v; *BudBib* C; *CzechRozm* 43; ták iáko czyiá potrzeba nieie [*prout cuiusque exigeret necessitas*] *ModrzBaz* 117; *SkarŻyw* 567; *KochMarsz* 154; *KochSob* 55; *Aby co honore był wwięzieniu iako stan iego Xiążęcy niesie ActReg* 58, 17, 53, 78; á onému ránnemu niech zápláci zá leczenie ran/ y zá nakłady: iáko práwá ziemie nászey potrzebuią/ y ich powinność nieie [*ut iura terrae nostrae requirunt et exigunt JanStat* 1118] *SarnStat* 253; máietności onego Kmieciá będą mogli/ y máią ie do Skárbu obrócić/ szacuiąc ie iáko winá nieie [*ad poenae valorem aestimanda JanStat* 50] *SarnStat* 385, 925; *GrabPospR* K2v; *Toż chciál (mnimam) w pierścieniu co dał Osley głowie Mieysce naprzod: by głupstwá íprofnosc potomkowie Ná ten ználi Herb pátrząc/ mądrość mieli w cenie/ Y dokazał/ ták iáko nieie me baczenie. SzarzRyt* D3v.

Zwoty: »z sobą nieść« (2): *Naiálnieyzy Miłosciwy Królu/ do nóg Máieftatu Wálzýy Kró: M. połyłam/ gdzie/ co czás y potrzeba z sobą nieie/ doftátecznie opisano o woynie Tureckiey OrzJan* 3; *JanNKar* F.

»nieść na sobie« (2) : iż dwoyákýe są y były záwłse vrzędý w kołcyele krześciánkim/ Yedny/ ktore poługę tylko ná łoby nyofá/ yáko yeft vrząd diakonów *KromRozm III* Iv; że nie połńanie w piłmie ściąga záwždy *ad formam ferui/ ile nieie vrząd ná łobie Połrzedniká. SarnUzn* F5v.

10. Składać jaja (12) : *Ku iedzeniu lepfza ieft Kokofz ktora iefzcze nie nieie: niżli ftara. FalZioł* IV 19b.

Zwrot: »nieść jaja« = *eniti a. parere a. ponere ova Mącz* [*w tymi komu (2)*] [*szyk zmienny*] (11): *BierEz* H2v; *KOkofz* albo *Kwoczka* żona *Kogutowa*: która mu iaycza nieie przez wżyték rok *FalZioł* IV 19a; odpowiedział *Albiciades*, gęli moie gąfiátka mi legą y iaycza nioła, ktemu *Socrates*, á *Xantipa* żona moia liny mi rodzi *BielŻyw* 48, 149; *kokofz* która iaycza złote nioła [*qua ova aurea generabat*]/

iuż fie sftała niepłodną *HistAl B3v; RejFig Dd6*; Parit ova quanta anseres, Ták wielkie niefie yáycá yáko gęlie. *Mącz 338a, 248b, 278b, 309d; GostGosp 108.*

11. Prawdopodobnie: Niesć się (z elipsą „się”); *unosić się, oddalać (1) :*

Fraza: »jako kamień z ręki niesie« (1): A iako więc wierzch gory szara mgła odzieje, Na pasterze niedobra, ale na złodzieje Lepsza niż noc, bo człowiek okiem nie doniesie Nie dalej, jedno jako kamień z ręki niesie *KochMon 19.*

Synonimy, 1. dźwigać, mieć, trzymać; 3. poruszać; 4. brać, odbierać, plądrować, wydzierać; 5. dawać, ofiarować, poświęcać; a. mówić, oznajmiać, powiadać; 6. mieć; 7. czynić, dokonywać, rządzić, sprawować; 8. czynić, sprawiać.

Formacje współrdzenne: donieść, nanieść, nanieść się, nieść się, odnieść, odnieść się, podnieść, podnieść się, ponieść, ponieść się, przenieść, przenieść się, przynieść, przynieść się, roznieść, roznieść się, unieść, unieść się, wnieść, wnieść się, wynieść, wynieść się, wznieść, wznieść się, zanieść, zanieść się, znieść, znieść się; donosić, nanosić, nanosić się, naodnosić się, nosić, nosić się, obnosić, odnosić, odnosić się, podnosić, podnosić się, ponosić, poroznosić, poznosić się, przenosić, przenosić się, przynosić, roznosić, roznosić się, unosić, unosić się, wnosić, wnosić się, wynosić, wynosić się, wznosić, wznosić się, zanosić, zanosić się, znosić, znosić się, zwnosić; donaszać, donaszać się, naszać, odnaszać, podnaszać, podnaszać się, przenaszać, przenaszać się, przynaszać, roznaszać, roznaszać się, sprzenaszać, unaszać, unaszać się, wnaszać, wynaszać, wynaszać się, wznaszać, znaszać, znaszać się, unaszać, unaszać się; znoszać; noszować; znoszywać.

Cf NIESIENIE, NIESION, NIOSĄCY

AW